

89/23. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY

Luxembourg, 2023. június 5.

A Bíróság ítélete a C-204/21. sz. | Bizottság kontra Lengyelország (A bírák függetlensége és magánélete) ügyben

Jogállamiság: a 2019. decemberi lengyel igazságügyi reform sérti az uniós jogot

A jogállamiság mint érték az Unió mint közös jogrend identitásának részét képezi, és a tagállamok számára jogilag kötelező erejű kötelezettségeket tartalmazó elvekben testesül meg

Azt követően, hogy Lengyelország 2019. december 20-án elfogadta a rendes bíróságok, a közigazgatási bíróságok és a legfelsőbb bíróság szervezetére vonatkozó nemzeti szabályokat módosító törvényt (a továbbiakban: módosító törvény), az Európai Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet terjesztett elő, amelyben a Bíróságtól annak megállapítását kérte, hogy az említett törvény által létrehozott rendszer sérti az uniós jog különböző rendelkezéseit.

A Bizottság úgy véli, hogy mivel a módosító törvény a lengyel legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsára – amelynek függetlensége és pártatlansága nem biztosított – ruházza a bírák jogállását és feladataik ellátását közvetlenül érintő ügyek elbírálására vonatkozó hatáskört, ez a törvény befolyásolja a bírák függetlenségét. A Bizottság szerint a módosító törvény ezenkívül valamennyi nemzeti bíróság számára megtiltja a törvény által előzőleg létrehozott független és pártatlan bíróságra vonatkozó uniós követelményeknek való megfelelés vizsgálatát, és az ilyen vizsgálatot fegyelmi vétségnek minősíti. Az ilyen vizsgálatok lefolytatását a lengyel legfelsőbb bíróság rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsának kizárólagos hatáskörébe utalták. A Bizottság végül azt állítja, hogy a módosító törvény – mivel előírja a bírák számára, hogy közöljék a szervezetekben vagy alapítványokban folytatott tevékenységeikre és korábbi politikai hovatartozásukra vonatkozó információkat, továbbá előírja ezen információk közzétételét – sérti a magánélet tiszteletben tartásához való jogot és a személyes adatok védelméhez való jogot.¹

Az eljárás során a Bíróság elnökhelyettesének 2021. október 27-i végzésével kötelezték Lengyelországot, hogy fizessen a Bizottságnak napi egymillió euró összegű kényszerítő bírságot.² E kényszerítő bírság kiszabását annak biztosítása érdekében tartották szükségesnek, hogy Lengyelország teljesítse a 2021. július 14-i végzésben³ elrendelt ideiglenes intézkedéseket, amelyek célja többek között a Bizottság által vitatott módosító törvény rendelkezései alkalmazásának felfüggesztése volt. A Bíróság elnökhelyettesének 2023. április 21-i végzésével a kényszerítő bírság összegét napi 500 000 euróra csökkentették.⁴ E végzések az ügyet befejező mai ítélettel hatályukat veszítik. Mindez

¹ A szóban forgó eljárásról és a Bizottság kifogásairól további információkat tartalmaz a [127/21.](#), a [180/21.](#) és a [192/21.](#) sz. sajtóközlemény.

² A Bíróság elnökhelyettesének a [C-204/21. R.](#) sz. ügyben 2021. október 27-én hozott végzése (lásd a [192/21.](#) sz. sajtóközleményt is).

³ A Bíróság elnökhelyettesének a [C-204/21. R.](#) sz. ügyben 2021. július 14-én hozott végzése (lásd a [127/21.](#) sz. sajtóközleményt is).

⁴ A Bíróság elnökhelyettesének a [C-204/21. R-RAP.](#) sz. ügyben 2021. július 14-én hozott végzése (lásd a [65/23.](#) sz. sajtóközleményt is).

azonban nem érinti Lengyelország azon kötelezettségét, hogy megfizesse a korábban esedékesé vált kényszerítő bírságokat.

A mai ítéletben a **Bíróság helyt ad a Bizottság keresetének.**

A Bíróság először is megerősíti, hogy **teljes mértékben hatáskörrel rendelkezik annak vizsgálatára, hogy a tagállamok tiszteletben tartják-e az olyan értékeket és elveket, mint a jogállamiság, a hatékony bírói jogvédelem és az igazságszolgáltatás függetlensége.** Az igazságszolgáltatás szervezésére vonatkozó hatáskörük gyakorlása során ugyanis a tagállamok kötelesek betartani az uniós jogból eredő kötelezettségeket. A tagállamok arról is kötelesek **gondoskodni**, hogy az igazságszolgáltatás szervezetére vonatkozó jogszabályaik **ne jelentsenek visszalépést** a jogállamiság mint érték szempontjából, és tartózkodniuk kell az olyan szabályok elfogadásától, amelyek sértenék a bírák függetlenségét. Ez az alapvető érték, amely az Unió identitásának részét képezi, olyan jogilag kötelező erejű kötelezettségek formájában testesül meg, amelyek alól **a tagállamok nem mentesülhetnek a belső – akár alkotmányos szintű – rendelkezésekre, illetve ítélkezési gyakorlatra hivatkozva.**

Másodszor, a Bíróság, hivatkozva a korábbi ítélkezési gyakorlatára⁵, megismétli azt az álláspontját, hogy a legfelsőbb bíróság **fegyelmi tanácsa** nem felel meg a függetlenség és a pártatlanság követelményének. Ebből arra következtet, hogy **az uniós jog alkalmazására köteles bírák esetében a függetlenségük befolyásolására önmagában az a kilátás is alkalmas, hogy ki vannak téve annak a veszélynek, hogy egy ilyen fórum hozhat döntést a jogállásukkal és a feladataik ellátásával kapcsolatos kérdésekben,** többek között azáltal, hogy engedélyezi a velük szembeni büntetőeljárás megindítását vagy az őrizetbe vételüket, vagy elfogadja a rájuk vonatkozó munkajogi, társadalombiztosítási vagy nyugdíjazási szabályok lényeges szempontjaira vonatkozó határozatokat.

Harmadszor, a Bíróság szerint úgy véli, hogy tekintettel a módosító törvény Bizottság által kifogásolt rendelkezéseinek viszonylag tág és pontatlan jellegére, valamint arra a sajátos kontextusra, amelyben e rendelkezéseket elfogadták, azok alkalmasak olyan értelmezésre, amely lehetővé teszi, hogy a bírákra vonatkozó fegyelmi rendszert és az e rendszerrel járó szankciókat arra használják, hogy **megakadályozzák a nemzeti bíróságok számára, hogy – adott esetben a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem útján – értékeljék, hogy valamely bíróság vagy bíró megfelel-e az uniós jogból eredő hatékony bírói jogvédelemmel kapcsolatos követelményeknek.** A lengyel jogalkotó által így elfogadott intézkedések **nem egyeztethetők össze a törvény által előzőleg létrehozott független és pártatlan bírósághoz való fordulás biztosítókaival.** Ezek a biztosítékok ugyanis azt jelentik, hogy **a nemzeti bíróságok bizonyos körülmények között kötelesek megvizsgálni, hogy ők maguk vagy az őket alkotó bírák, illetve más bírák vagy bíróságok megfelelnek-e az uniós jog szerinti követelményeknek.**

Negyedszer, **sérti az uniós jogot, hogy a módosító törvény egyetlen nemzeti fórumra** (nevezetesen a legfelsőbb bíróság **rendkívüli ellenőrzéssel és közügyekkel foglalkozó tanácsára**) **ruházta a hatékony bírói jogvédelemmel kapcsolatos alapvető követelményeknek való megfelelés vizsgálatának hatáskörét.** E követelmények betartását **ugyanis az uniós jog alkalmazásának valamennyi anyagi jogi területén és az e területekkel kapcsolatos ügyekben eljáró valamennyi nemzeti bíróság előtt általánosan biztosítani kell.** A módosító törvénnyel bevezetett kizárólagos felülvizsgálat azonban, a fent említett tilalmak és fegyelmi vétségek bevezetésével együtt, **a hatékony bírói jogvédelemhez való, az uniós jog által biztosított alapvető jog további gyengítéséhez járulhat hozzá.**

Végül, a Bíróság szerint a bírácoknak a személyes adatok védelméhez és a magánélet tiszteletben tartásához való alapvető jogát sértik azok a nemzeti rendelkezések, amelyek arra kötelezik a bírácokat, hogy írásbeli nyilatkozatot tegyenek valamely szervezethez, nonprofit alapítványhoz vagy politikai párthoz való tartozásukról, és előírják ezen információk online közzétételét. A valamely politikai pártban korábban fennálló tagságra vonatkozó adatok online közzététele ebben az esetben **nem alkalmas** a bírácok pártatlanságának erősítésére irányuló **állítólagos cél**

⁵ 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet (Bírácokra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer), [C-791/19](#) (lásd a [130/21.](#) sz. sajtóközleményt is.).

elérésére. Ami a bírák szervezetekben vagy nonprofit alapítványokban fennálló tagságára vonatkozó adatokat illeti, azokból kiderülhet a bírák vallási, politikai vagy világnézeti meggyőződése. Ezen adatok online közzététele **lehetővé tenné, hogy azok az személyek, akik az állítólagos közérdekű céltől eltérő okokból kívánnak tájékozódni a bíró személyes helyzetéről, szabadon hozzáférhessenek az említett adatokhoz.** Tekintettel a módosító törvény által bevezetett intézkedések sajátos kontextusára, az ilyen online közzététel ezenkívül **alkalmas arra, hogy kitegye a bírákat az indokolatlan megbélyegzés kockázatának, alaptalanul befolyásolva a jogalanyok és általában a nyilvánosság általi megítélésüket.**

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat.

Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Kövesse a híreket!

